

12.10.2021

Institutet för hälsa och välfärds och undervisnings- och kulturministeriets rekommendation till anordnare av utbildning och småbarnspedagogik under coronavirusepidemin

- **Denna rekommendation ersätter rekommendationen av den 5 augusti 2021.**

I enlighet med statsrådets principbeslut av den 9 september 2021 slopas de regionala beskrivningarna av epidemifaserna och man övergår till en enhetlig verksamhetsmodell som baserar sig på verksamhet på lokal nivå i hela landet. Smittläget och dess konsekvenser följs upp och smittkluster stoppas främst av lokala myndigheter med stöd av de grundläggande befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar.

De temporära bestämmelserna om åtgärder för att förebygga Covid-19-epidemin i lagen om smittsamma sjukdomar gäller fram till den 31 december 2021.

Lagliga grunder och befogenheter

I enlighet med 8 § i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) ska regionförvaltningsverket samordna och övervaka bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom sitt område. Samkommunen för sjukvårdsdistriktet ska styra och stödja bekämpningen av smittsamma sjukdomar i kommunerna och verksamhetsenheterna inom socialvården och hälso- och sjukvården, utveckla diagnostiseringen och behandlingen av smittsamma sjukdomar på regional nivå samt utreda epidemier i samarbete med kommunerna. Regionförvaltningsverket och samkommunerna för sjukvårdsdistrikten i dess område ska samarbeta för att bekämpa smittsamma sjukdomar. Regionförvaltningsverket fattar de administrativa besluten enligt lagen om smittsamma sjukdomar med hjälp av den expertis som finns i samkommunen, i specialupptagningsområdet och vid Institutet för hälsa och välfärd.

Enligt 9 § i lagen om smittsamma sjukdomar ska kommunerna inom sina områden organisera bekämpningen av smittsamma sjukdomar enligt denna lag som en del av folkhälsoarbetet på det sätt som föreskrivs i folkhälsolagen (66/1972), hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) och lagen om smittsamma sjukdomar. Att bekämpa smittsamma sjukdomar omfattar enligt lagen förebyggande, tidigt konstaterande och uppföljning av smittsamma sjukdomar, behövliga åtgärder för utredning eller bekämpning

av epidemier samt undersökning, vård och medicinsk rehabilitering av den som insjuknat eller misstänks ha insjuknat i en smittsam sjukdom samt bekämpning av vårdrelaterade infektioner.

Skyldigheter enligt lagen om smittsamma sjukdomar för att förhindra spridning av coronavirusepidemin

De temporära ändringarna i lagen om smittsamma sjukdomar (447/2021) trädde i kraft den 1 juli 2021. Ändringarna gäller till och med den 31 december 2021. 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar förpliktar också utbildningsanordnare och anordnare av småbarnspedagogik. I 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar föreskrivs det om skyldigheter som ska iakttas i verksamheten i syfte att förhindra spridning av coronaviruset i fråga om de aktörer som anges i lagen. Skyldigheterna gäller direkt med stöd av lagen och förutsätter inget separat myndighetsbeslut.

Skyldigheterna enligt paragrafen är att

- de som är verksamma i daghem och skolor har möjlighet att rengöra händerna,
- de som är verksamma i daghem och skolor ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta,
- rengöringen av utrymmen och ytor effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga samt
- vistelsen i fråga om de som är verksamma i daghem och skolor ska ordnas så att personerna fördelas så glesst som möjligt med beaktande av verksamhetens särdrag och eventuella kundplatser placeras tillräckligt långt från varandra.

Instruktioner till dem som är verksamma i daghem och skolor kan ges på det sätt som bäst lämpar sig för verksamheten, till exempel genom utrop, skriftliga anvisningar, tavlor, markeringar som styr beteendet i utrymmena eller andra motsvarande effektiva metoder.

Enligt lagen om smittsamma sjukdomar övervakar regionförvaltningsverket och kommunen inom sina verksamhetsområden att de i 58 c § avsedda skyldigheterna och begränsningarna samt besluten om dem iakttas. Regionförvaltningsverket och kommunen får inspektera aktörens verksamhet och de utrymmen som används i verksamheten och meddela förelägganden om avhjälpan av brister och missförhållanden.

Därtill ska den aktör som ansvarar för administreringen av lokalerna ordna deltagarnas vistelse så glesst som möjligt med beaktande av särdragen i verksamheten i fråga.

Syftet med rekommendationen

Syftet med denna rekommendation är att stöda skolor och verksamhetsenheter inom småbarnspedagogiken att ordna skolgången eller småbarnspedagogiken under coronavirusepidemin så att den är trygg för barnen och personalen. Genom att följa rekommendationen kan man hantera smittorisken, dvs. minska smittan och begränsa antalet personer som exponerats i eventuella exponeringssituationer så att det är så litet som möjligt. När verksamheten planeras är det viktigt att sammanjämka barnets bästa och rättigheter med principerna för bekämpning av smittsamma sjukdomar.

Rekommendationer för trygg skolgång och småbarnspedagogik

1. Den som har symtom ska inte komma till skolan eller småbarnspedagogiken

Coronaviruset orsakar en luftvägsinfektion med symtom såsom bland annat hosta, halsont, feber, andnöd, muskelvärk, magsymtom och huvudvärk. Man ska inte komma till skolan eller småbarnspedagogiken om man har symtom som tyder på smitta.

Om barnet insjuknar under dagen, flyttas barnet till ett separat rum för att vänta på en vårdnadshavare under tillsyn av en vuxen.

Om vårdnadshavaren konstaterar att barnet har symtom på infektion, ska barnet inte gå till skolan eller delta i småbarnspedagogiken. I sådana situationer handlar man enligt Institutet för hälsa och välfärds anvisningar; uppdaterade anvisningar finns på [Institutet för hälsa och välfärds webbplats Barn och coronaviruset](#).

[Institutet för hälsa och välfärd: Symtom och behandling – coronaviruset](#)

2. Personer i riskgrupper

Det är sällsynt att barn drabbas av svår coronavirussjukdom och risken för en sådan är inte större hos personer som är friska och inte heller hos majoriteten av de barn och unga som har en långvarig sjukdom. Till riskgruppen för svår coronavirussjukdom hör barn vars underliggande sjukdom även i övrigt medför en ökad risk för allvarliga infektioner. Den behandlande läkaren bedömer om ett barn med en svår underliggande sjukdom eller som behöver regelbunden medicinering som sänker motståndsförmågan, eller ett barn med en familjemedlem i denna situation, kan återvända till skolan eller småbarnspedagogiken. För dem som hör till en riskgrupp och som fyllt 12 år är det särskilt viktigt

att ta hand om sitt vaccinationsskydd i enlighet med de nationella anvisningarna. Vid beslut om enskilda arrangemang inom småbarnspedagogiken och skolan kan man utnyttja en läkares bedömning.

I fråga om anställda vid skolor eller inom småbarnspedagogiken grundar sig åtgärderna på arbetsgivarens riskbedömning. Företagshälsovården stöder arbetsgivaren vid riskbedömningen.

[Institutet för hälsa och välfärd: Riskgrupper för allvarlig coronavirussjukdom](#)

[Institutet för hälsa och välfärd: Vacciner och coronaviruset](#)

3. Onödig fysisk kontakt bör undvikas

Coronaviruset smittar i första hand som droppsmitta. Om möjligt ska man i skolorna undvika onödig fysisk kontakt med beaktande av barnets ålder och utvecklingsnivå. Kommunens bildningsväsende och enheten med ansvaret för smittsamma sjukdomar i kommunen ger vid behov närmare anvisningar om praktiska åtgärder. Kommunen fastställer förfaranden som lämpar sig för den egna situationen och ger familjerna anvisningar om hur de ska agera i enlighet med dem.

- [Institutet för hälsa och välfärd: smitta och skydd - coronaviruset](#)

Vid daghem och skolor iakttas bestämmelserna om upprätthållande av avstånd i lagen om smittsamma sjukdomar (58 c §). Den regionala eller lokala myndigheten beslutar vilka av rekommendationens åtgärder för att undvika fysiska kontakter som ska tillämpas beroende på den regionala och lokala epidemisituationen samt hur åtgärderna tillämpas. Den gleshet som avses i 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar kan förverkligas exempelvis genom följande åtgärder som beslutas regionalt och lokalt:

- Uppmärksamhet fästs vid avstånden och hygien och vid behov strävar man efter att ordna undervisningen i skolorna i skift i den mån det är möjligt.
- Genom att ordna verksamheten i skift och genom att utnyttja utrymmen utomhus strävar man efter att så få personer som möjligt ska vistas i samma utrymme.
- Matsalen kan användas i skift. När maten tillreds och serveras samt under måltider ska hygien skötas på det sätt som 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar förutsätter.
- När stora gemensamma evenemang ordnas beaktar man avstånden och hygien.

- Enligt uppföljningen har smittrisken varit liten inom småbarnspedagogiken och i skolorna, och det är inte nödvändigt att ge en allmän nationell rekommendation om användning av munskydd i dessa verksamhetsmiljöer. Regionala och lokala behöriga myndigheter får inom sina områden eller lokalt utfärda egna kompletterande eller mer begränsade rekommendationer som grundar sig på deras riskbedömning och befogenheter, med beaktande av den lokala och regionala epidemiologiska situationen. De exakta rekommendationerna om användning av munskydd kan därför variera från region till region.
- Andra personer än barnen och personalen vid skolan eller inom småbarnspedagogiken kan vistas på skolans eller den småbarnspedagogiska verksamhetens område med beaktande av hygienkraven enligt lagen om smittsamma sjukdomar. På motsvarande sätt ordnas också barnets och familjens möjlighet att bekanta sig med skolans eller småbarnspedagogikens verksamhet.
- Sammankomster för personalen kan ordnas och personalen kan förflytta sig från ett verksamhetsställe till ett annat med beaktande av epidemiläget och hygienkraven enligt lagen om smittsamma sjukdomar. Vid sammankomster kan man fortfarande utnyttja distansförbindelser.
- Trots att hygienen effektiviseras och avstånd upprätthålls är det viktigt att se till att barnet får den närhet, trygghet och växelverkan som det behöver.

[Arbetshälsoinstitutets anvisningar till arbetstagare](#)

4. God hand- och hosthygien minskar smittorisken

Korrekt handhygien och hosthygien minskar smittspridningen.

- Det rekommenderas att händerna tvättas när man kommer till skolan eller småbarnspedagogiken, före måltider, alltid när man kommer in utifrån samt efter att man har nyst eller hostat och när händerna är synligt smutsiga. Händerna torkas omsorgsfullt på en torr och ren handduk. Det kan vara en engångsservett i papper eller en handduksrulle där den använda och den rena delen inte vidrör varandra.
- Om det inte är möjligt att tvätta händerna kan man använda handsköljmedel. Det rekommenderas att handsköljmedel ska finnas lätt till hands. Barn använder alltid handsköljmedel under tillsyn av en vuxen.
- När man nyser eller hostar ska man ha en näsduk för engångsbruk för munnen och kasta bort näsduken genast efter användningen. Om man inte har en näsduk ska man täcka munnen med armvecket. Efter det ska man tvätta sina händer.

[Institutet för hälsa och välfärd: Allmänna hygienregler](#)

5. Städning och ventilation

Coronaviruset smittar i huvudsak via droppsmitta, dvs. när en smittad person hostar eller nyser. I inomhusutrymmen med dålig ventilation kan coronaviruset också smitta via luften i form av små aerosoler. Coronavirus överlever inte längre tider i luften eller på ytor när temperaturen varierar. Det är möjligt att viruset också smittar via beröring. Smittspridning via föremål har inte kunnat fastställas.

Vid städningen ska man använda ett svagt basiskt universalrengöringsmedel. Enligt 58 § c i lagen om smittsamma sjukdomar effektiviseras rengöringen av utrymmen och ytor utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga. I sanitetsutrymmen kan städningen intensifieras genom att använda desinfektionsmedel. Man kan följa Arbetshälsoinstitutets städanvisningar.

Det rekommenderas att THL:s separata anvisning om ventilation beaktas vid användningen av småbarnspedagogikens och skolornas lokaler.

- Kontaktytor såsom dörrhandtag, armstöd, pulpeter, bord, lampknappar och kranar torkas av minst en gång om dagen, gärna två gånger dagligen.
- Det rekommenderas att arbetsredskap som används gemensamt, såsom tangentbord, pekplattor eller pysseltillbehör (saxar o.d.), rengörs mellan användarna. Även leksaker ska rengöras regelbundet.

[Institutet för hälsa och välfärd: En separat anvisning om ventilation har utfärdats](#)

[Arbetshälsoinstitutet: Städanvisningar](#)

6. Om coronavirussmitta konstateras i skolan eller inom småbarnspedagogiken

För utredningen av smittkedjor svarar enligt lagen om smittsamma sjukdomar den läkare som i kommunen eller sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittskyddet. Om coronavirussmitta konstateras hos någon i skolan eller småbarnspedagogiken ska det utredas om det har förekommit exponering och de exponerade ska spåras och med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar sättas i karantän.

[Institutet för hälsa och välfärd: Anvisning för situationer av coronaexponering inom småbarnspedagogiken, i skolan och vid läroanstalterna](#)

Den som har blivit smittad med coronaviruset ska således vara borta från skolan eller småbarnspedagogiken i enlighet med smittskyddsläkarens anvisningar.